

FORSIKRINGSBEVIS

FORSIKRINGSNUMMER

UTSTEDT

Bygning borettslag og sameie

Nyheter og endringer

Forsikringsoversikt

Forsikringsbevis

Fellesdekninger / Generelle vilkår

Erstatningsregler

Hva er forsikret	Forsikringssum	Egenandel
------------------	----------------	-----------

Virksomhet: Boligsameie , Anvendelse: Beboelse

Tyverisikring, beskyttelsesklasse B0

- Bruttoareal - fullverdigrunnlag	inkl.	Fullverdi
- merverdiavgift		
- Påbygg og nybygg i forsikringsåret		
- Vedlikeholdsutstyr og motorredskaper		
- Uteområde - hageanlegg		
- Påbud fra offentlig myndighet		
- Riving og rydding		
- Husleietap og tap av egne lokaler i inntil 36 måneder		
- Post- og andre stativer og uthus/boder		
- Maskiner, inventar og løsøre		

Forsikringen dekker

Borettslag og sameie Pluss	
Utett bygning over bakkeplan	
-Valgt egenandel økes med kr 10 000	
Snøtyngde	50 000
-Er høyere egenandel valgt gjelder valgt egenandel	
Naturskade	8 000
Huseieransvar	6 000
Retts hjelp	Se del 4
Kriminalitet	6 000
Styreansvar	
Ulykke dugnadsdeltakere og barn	
- Ulykke død dugnadsdeltakere u/80 år	
- Ulykke invaliditet dugnadsdeltakere u/80 år	
- Behandlingsutgifter dugnadsdeltakere u/80 år	500
- Ulykke død barn u/12 år	
- Ulykke invaliditet barn u/12 år	
- Behandlingsutgifter barn u/12 år	500
Lovbestemt yrkesskade-/sykdom	
for tilfeldig, ikke fast ansatte arbeidstakere	
Skadedyr Pluss	4 000
-Gjelder kun boligdel, se vilkår.	

Sikkerhetsforskrifter - hva sikrede må gjøre for å forebygge skader - se til slutt i forsikringsbeviset

Dersom dette ikke overholdes, kan retten til erstatning bortfalle helt eller delvis, jf. forsikringsavtaleloven § 4-8 og § 4-11
Sikrede identifiseres også med personer som utfører arbeid av ledende art, og andre som har en selvstendig stilling innen boligselskapet.

Frist for å melde skade

Skade/krav skal meldes til Gjensidige innen ett år etter at forsikrede / den som har rett til erstatningen, fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet. Ellers kan retten til erstatning falle bort.

Klagemuligheter

Dersom det er noe du ikke er fornøyd med, kan du kontakte

- Gjensidiges Kundeombud
- Finansklagenemnda

Ansvarsbegrensninger**Sikrede må varsle Gjensidige**

- hvis bygningens verdi øker etter ombygging eller til-/påbygging
- hvis bygningen benyttes til annet formål enn avtalt

Ellers kan retten til erstatning helt eller delvis falle bort (forsikringsavtaleloven § 4-6).

Pris	kr
Herav naturskade	kr

FORSIKRINGSBEVIS

FORSIKRINGSNUMMER

UTSTEDT

Bygning borettslag og sameie

	Dekkes	Dekkes ikke
Hvem forsikringen gjelder for (sikrede)?	<ul style="list-style-type: none"> - Forsikringstaker - Innehaver av tinglyst eiendomsrett, panterett eller annen tinglyst sikkerhetsrett i eiendommen - Innehaver av boret for den enkelte leilighet anses som sikret ved bruk av husleietapsdekning 	
Hvor gjelder forsikringen?	<ul style="list-style-type: none"> - På forsikringsstedet - I Norge for naturskadeforsikring - I Norden med inntil oppgitt forsikringssum, maksimalt kr 2 000 000 for ting som midlertidig er borte fra forsikringsstedet 	<ul style="list-style-type: none"> - Transport utenfor forsikringsstedet - Ting på bygge- og anleggsplass
Hva er forsikret?	<ul style="list-style-type: none"> - Ting nevnt foran i forsikringsbeviset - Bygning med tilhørende innvendige overflater og fastmonterte innredninger, begrenset av bygningens yttertak, yttervegger, bunnsåle, grunnmur og bygningsfundamenter - Ledninger og løse/faste styringsenheter for utstyr som fører elektrisitet, signaler, gass eller væske, installasjoner som VVS (varme, ventilasjon og sanitær), fyrkjel til drift av bygning, installasjoner for romsbelysning, heiser, rulletrapper, sprinkleranlegg, varslingsanlegg, solavskjerming, integrerte hvitevarer, avtrekk til ventilasjon for kjøkken i restaurant/kafe - Utvendige ledninger med tilknyttet utstyr som fører elektrisitet, signaler, gass eller væske til eller fra bygning fram til tilknytningspunkt til offentlig ledning/egen brønn/tank/kum/reservoar/ spredeledning. Som tilknyttet utstyr regnes også tank/kum, varmekabler i adkomstveier til bygningen og antenneanlegg - Påbygg og nybygg i forsikringsåret 	<ul style="list-style-type: none"> - Utstyr og installasjoner til bruk for produksjons- eller næringsvirksomhet - Vanningsanlegg, skyggegardiner, utstyr og installasjoner for oppvarming i veksthus - Ventilasjonsanlegg som er montert for produksjon - Ledninger og maskiner for kjøle- og fryseanlegg - Utvendige ledninger, rør, tanker og kummer med tilknyttet utstyr, som hovedsakelig betjener produksjons- eller næringsutstyr - Tank og fyrkjel for mineralolje til oppvarming av bygninger, med mindre bygningen er omfattet av unntaket i FOR-2018-06-28-1060 § 2 - Brønn eller borehull - Utvendige ledninger som benyttes til transport av varer - Sprede- eller infiltrasjonsledninger og spredegrøfter - Utendørs svømmebasseng - Kunstnerisk utsmykking (bygningintegreert, signert utsmykking av bygningen foretatt av kunstner) - Antikvarisk merverdi (anskaffelse av annen antikvarisk bygning eller anskaffelse av antikvariske deler for restaurering av skadde partier)
	<ul style="list-style-type: none"> - Maskiner, inventar og løsøre - Tilhørende tekniske installasjoner, kabler, rør og fundamenter - Ting leiet eller lånt fra andre når forsikringstakeren ved lov eller skriftlig avtale har forsikringsplikt eller har overtatt risikoen 	<ul style="list-style-type: none"> - Varer, herunder <ul style="list-style-type: none"> - råvarer, halvfabrikata, ferdigvarer, handelsvarer, hjelpestoffer, innsatsmidler, emballasje - ting mottatt til oppbevaring, bearbeiding eller reparasjon - kommisjonsvarer, jf. kommisjonslovens §7 - Motorvogn og arbeidsmaskin som er bygd for fart større enn 10 km/t, har vekt over 750 kg eller er registreringspliktige jf. vegtrafikkloven §§ 15 og 16, jf. FOR-1990-01-25-92 § 2-2, tilhengere og maskinredskap til disse, luftfartøy inkl. droner og båt - Bygning eller ting omfattet av bygningsforsikring - Penger, kryptovaluta og verdipapirer, herunder nye kontantkort, lodd, frimerker, billett kort og lignende
	<ul style="list-style-type: none"> - Prisstigning etter skade - Riving, rydding, lagring, bortkjøring og destruksjon av verdiløse rester - Påbud fra offentlig myndighet - Husleietap og nedgang av husleieinntekter for egne lokaler som er ubeboelige og må fraflyttes, inkludert økt vannavgift som følge av den erstatningsmessige skaden 	

Nyheter og endringer

Forsikringsoversikt

Forsikringsbevis

Fellesdekninger / Generelle vilkår

Erstatningsregler

FORSIKRINGSBEVIS

FORSIKRINGSNUMMER

UTSTEDT

Bygning borettslag og sameie

	Dekkes	Dekkes ikke
	<ul style="list-style-type: none"> - Løst utstyr og motorredskaper til vedlikehold av bygning og uteområde. Tyveri ute er dekket med inntil kr 30 000 - Uteområde - hageanlegg på egen tomt, inkludert veier, parkeringsplasser, plener, gjerder, porter, bommer, flaggstenger, lekeapparater, utvendig belysning, elektriske anlegg, nedgravde søppelanlegg og utvendig vannbasseng med tilknyttede rør. Dekker skade som er erstatningsmessig i henhold til dekningsomfanget for bygning. - Søppelkasse-, postkasse-, sykkel- og lekestativ, frittliggende boder/uthus inntil bruttoareal 25 kvm. uten innlagt vann og strøm, og som ikke har eget bygningsnummer 	<ul style="list-style-type: none"> - Motorvogn og arbeidsmaskin som er bygd for fart større enn 10 km/t, har vekt over 750 kg eller er registreringspliktige jf. vegtrafikkloven §§ 15 og 16, jf. FOR-1990-01-25-92 § 2-2, tilhengere og maskinredskap til disse, luftfartøy inkl. droner og båt - Brygge, molo og veier
Hvilke skader?	<ul style="list-style-type: none"> - Plutselig og uforutsett skade 	<ul style="list-style-type: none"> - Skade som andre enn sikrede er pliktig til og har økonomisk evne til å erstatte i henhold til garanti eller annen avtale. Reises krav mot Gjensidige, kan sikrede pålegges å la spørsmålet, om det foreligger ansvar for leverandør, reparatør eller andre, prøves for retten. Gjensidige betaler kostnadene ved søksmålet. - Utgifter til vedlikehold og forbedringer - Skade som følge av korrosjon/oksidasjon/slitasje som er en naturlig følge av bruk eller annen gradvis forringelse. Likevel dekkes utstrømning av væske eller gass fra rørledning. - Skade som skyldes tele, setninger, jordtrykk og utilstrekkelig eller sviktende fundamentering. Håndverkerfeil reguleres i avsnitt "Håndverker- og entreprenørfeil". - Bruddskade og skader som følge av dette på takrenne, utvendig nedløp, taksluk for innvendig nedløp, drenerør, pumpe eller ledning for vannbasseng. Dette reguleres av avsnitt "Utett bygning". - Skade som skyldes snø- og istyngde på veksthus - Svi- og gnistskader som ikke skyldes brann - Punktering av isolerglass - Skade som skyldes kondens, søl, sopp eller soppsporer, råte, virus, prioner, bakterier og andre mikroorganismer og heksesot. Håndverkerfeil reguleres i avsnitt "Håndverker- og entreprenørfeil". - Skade som skyldes kjæledyr og insekter. - Vannskade på utett våtrom. Med våtrom menes bygningskomponenter som befinner seg innenfor våtrommets bjelkelag og stenderverk. Håndverkerfeil reguleres i avsnitt "Håndverker- og entreprenørfeil". - Skade ved vanninntrenging gjennom utett bygning. Likevel dekkes skade som følge av plutselig vanninntrenging i bygning fra terrenget eller grunnen når det fører til vannspeil over laveste gulv. Dette reguleres i avsnitt "Utett bygning". - Annen skade på drenerledning enn brann- og naturskade - Skade som kun består av flekker, riper, hakk, merker, svinnsprekker og avskallinger

FORSIKRINGSBEVIS

FORSIKRINGSNUMMER

UTSTEDT

Bygning borettslag og sameie

	Dekkes	Dekkes ikke
		<ul style="list-style-type: none"> - Skade som skyldes material-, dimensjonerings-/prosjekterings- og konstruksjonsfeil eller feil montasje/utførelse. Håndverkerfeil reguleres i avsnitt "Håndverker- og entreprenørfeil". - Funksjonsfeil uten at dette skyldes skade på tingen - Tyveri av ting utendørs og fra bygning i det tidsrom bygning/rom i bygning er åpen for kunder eller publikum. Allikevel dekkes tyveri utendørs av ting som er permanent fastmontert på bygning. - Bedrageri eller underslag - Svinn - Frostskaide og andre klimatiske skader på hage/grøntanlegg. Likevel dekkes skader som skyldes en flomlignende situasjon - Naturskade som direkte skyldes naturulykke ved skred, storm, flom, stormflo, flodbølge, meteorittnedslag jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr 70. Dette reguleres i avsnitt "Naturskade"
	<ul style="list-style-type: none"> - Naturskade Forsikringen dekker skade som direkte skyldes naturulykke ved skred, storm, flom, stormflo, flodbølge, meteorittnedslag, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr 70. Erstatningen beregnes etter selskapets erstatningsregler. 	
	<ul style="list-style-type: none"> - Håndverker- og entreprenørfeil - Følgeskader på bygning som følge av materialfeil, konstruksjonsfeil, prosjekteringsfeil eller uriktig montasje utført av faglært håndverker eller godkjent/registrert entreprenør, inntil kr 10 000 000. - Følgeskaden må ha oppstått og blitt konstatert i forsikringstiden, innen 10 år fra arbeidet ble utført <p>Brann, eller lekkasje fra rør og tilknyttet VVS-utstyr, har ingen alders- eller sumbegrensning. Membran/tettesjikt og komponenter for å holde membran/tettesjikt tett, regnes ikke som VVS-utstyr.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Følgeskader etter arbeid utført av beboere - Følgeskader etter arbeider utført av ufaglærte - Hva det på skadedagen ville kostet å utbedre, og komme til, selve feilen/mangelen - Utgifter til vedlikehold og forbedringer - Skade som skyldes søl, bakterier og heksesot - Skade som kun består av flekker, riper, svinnsprekker, avskallinger, knirk i gulv samt mindre hakk og merker - Skade på drenering - Skade som andre enn sikrede er pliktig til og har økonomisk evne til å erstatte i henhold til garanti eller annen avtale. Reises krav mot Gjensidige, kan sikrede pålegges å la spørsmålet, om det foreligger ansvar for leverandør, reparatør eller andre, prøves for retten. Gjensidige betaler kostnadene ved søksmålet.
	<ul style="list-style-type: none"> - Utett bygning - Følgeskader som skyldes vanninntrenging fra utsiden av bygningen <ul style="list-style-type: none"> - Vannskade som følge av vanninntrenging over bakkeplan gjennom bygningsdel som ikke er eldre enn 40 år - Vannskade som følge av plutselig vanninntrenging i bygning fra terrenget eller grunnen når det fører til vannspeil over laveste gulv 	<ul style="list-style-type: none"> - Skade på selve taket/veggen inkludert alle sjikt inntil takstol-/sperre eller stenderverk/bærende konstruksjoner - Utbedring av selve feilen/mangelen - Utgifter til vedlikehold og forbedringer - Skade som andre enn sikrede er pliktig til og har økonomisk evne til å erstatte i henhold til garanti eller annen avtale. Reises krav mot Gjensidige, kan sikrede pålegges å la spørsmålet, om det foreligger ansvar for leverandør, reparatør eller andre, prøves for retten. Gjensidige betaler kostnadene ved søksmålet.

Nyheter og endringer

Forsikringsoversikt

Forsikringsbevis

Fellesdekninger / Generelle vilkår

Erstatningsregler

FORSIKRINGSBEVIS

FORSIKRINGSNUMMER

UTSTEDT

Bygning borettslag og sameie

	Dekkes	Dekkes ikke
	<ul style="list-style-type: none"> - Kollaps i bærende bygningskonstruksjon - Plutselig og uforutsett skade som skyldes kollaps i bærende bygningskonstruksjon de første 20 år etter at bygget var nytt 	<ul style="list-style-type: none"> - Utgifter til vedlikehold og forbedringer - Hva det på skadedagen ville kostet å utbedre, og komme til, selve feilen/mangelen - Skade på veksthus - Skade som skyldes tele, setninger, jordtrykk og utilstrekkelig eller sviktende fundamentering - Skade som andre enn sikrede er pliktig til og har økonomisk evne til å erstatte i henhold til garanti eller annen avtale. Reises krav mot Gjensidige, kan sikrede pålegges å la spørsmålet, om det foreligger ansvar for leverandør, reparatør eller andre, prøves for retten. Gjensidige betaler kostnadene ved søksmålet
	<ul style="list-style-type: none"> - Se Fellesdekninger/Generelle vilkår for: <ul style="list-style-type: none"> - Huseieransvar - Rettshjelp - Styreansvar - Ulykkeskade - dugnadsdeltakere og barn under 12 år 	
Hva er forsikret?	Lovbestemt yrkesskade-/sykdom for tilfeldige, ikke fast ansatte arbeidstakere	
Hvilke skader?	<ul style="list-style-type: none"> - Dersom sikrede i egenskap av eier av den forsikrede bygning er å betrakte som arbeidsgiver i henhold til Yrkesskadeforsikringsloven § 2a, hefter selskapet i overensstemmelse med vilkårene i loven overfor skadelidte som etter lovens paragraf er å betrakte som arbeidstaker. Yrkesskader og yrkessykdommer i henhold til Lov om yrkesskadeforsikring av 16. juni 1989 med forskrifter. 	<ul style="list-style-type: none"> - Sikredes fast ansatte arbeidstakere eller - Når huseierforholdet inngår som del av annen virksomhet med forsikringsplikt for arbeidsgiver, og skadelidte er å betrakte som arbeidstaker i den totale virksomheten.
Hva er forsikret?	Kriminalitetsforsikring Forsikringen dekker det forsikrede boligselskapets økonomiske tap som følge av at styre-/varamedlemmer eller forretningsfører har gjort seg skyldig i en eller flere straffbare handlinger	
Hvilke skader?	Formuestap påført sikrede Sikredes økonomisk tap som konstateres i forsikringstiden og som har oppstått <ul style="list-style-type: none"> - som følge av underslag, tyveri, bedrageri, utroskap eller dokumentfalsk i henhold til straffeloven av 20. mai 2005 nr. 28 - som følge av handling etter straffeloven av 20. mai 2005 nr. 28 §§ 387, 388 og 389 (korrupsjon) når handlingen også er omfattet av straffebestemmelsene knyttet til underslag, tyveri, bedrageri, utroskap eller dokumentfalsk 	<ul style="list-style-type: none"> - Erstatningsansvar overfor tredjemann - Tap som følge av minsket eller bortfalt produksjon eller omsetning - Tap som følge av at tingen ikke kan nyttiggjøres som forutsatt - Tapt fortjeneste - Økonomisk tap som skyldes straffbare handlinger som er begått etter at sikrede har oppdaget forsikringstilfellet, med mindre sikrede godtgjør at tapet ikke kunne forhindres - Økonomisk tap hvor lagervurdering eller resultatberegning er eneste bevis på det faktiske oppståtte tapet eller deler av det
Hva er forsikret?	Bekjempelse av skadeinsekter, mus og rotter Forsikringen gjelder for boligdel i bygning som er nevnt i forsikringsbeviset inklusive loft, kjeller og fellesareal. Selskapet avgjør om avdekning eller tilkomstarbeider er nødvendig for bekjempelsen.	<ul style="list-style-type: none"> - Andre frittliggende bygninger på eiendommen uten boligdel.

FORSIKRINGSBEVIS

FORSIKRINGSNUMMER

UTSTEDT

Bygning borettslag og sameie

	Dekkes	Dekkes ikke
Hvilke skader?	<ul style="list-style-type: none"> - Bekjempelse av skadeinsekter, som for eksempel stokkmaur, husbukk, stripet borebille, kakerlakk, veggedyr, samt nødvendig utbedring av skade på bygning voldt av stokkmaur, husbukk eller stripet borebille - Ved bekjempelse av skjeggkre dekkes én utleggelse av åte pr. boenhet inkl. fellesarealer - Bekjempelse av mus eller rotter innvendig i bygning etter påvist aktivitet. Skade som følge av mus og rotter, se Pluss-forsikringen <p>Med bekjempelse menes reduksjon eller utryddelse. Selskapet avgjør hvilken metode som skal benyttes for å oppnå en reduksjon eller utryddelse</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Forhold som kun er skjemmende for bygningens utseende - Bekjempelse av aktivitet når aktiviteten har startet før forsikringen begynte å løpe. Likevel dekkes bekjempelse av aktivitet oppdaget etter avtalestart dersom gjeldende bygningsforsikring ved aktivitetens start hadde dekket bekjempelsen - Bekjempelse av aktivitet etter at forsikringen har opphørt, selv om aktiviteten startet i forsikringstiden - Den del av skade på bygning som utviklet seg før avtalen begynte å løpe, og heller ikke for skadeutvikling etter at forsikringen har opphørt - Kostnader ved åpning av konstruksjoner for å påvise skadedyrangrep - Kostnader til kontroll, vedlikehold, forbedringer og behandling av forebyggende karakter, herunder tetting av bygningen mot skadedyr - Bekjempelsestiltak/skade i næringslokaler eller lokaler brukt til annet formål enn bolig - Fjerning av døde skadeinsekter og preparater etter bekjempelse

Nyheter og endringer

Forsikringsoversikt

Forsikringsbevis

Fellesdekninger / Generelle vilkår

Erstatningsregler

Sikkerhetsforskrifter - hva sikrede/bedriften må gjøre for å forebygge skade

Disse forskriftene gjelder for din bedrift. Hvis de ikke følges, kan retten til erstatning bortfalle helt eller delvis, jf. forsikringsavtaleloven § 4-8 og § 4-11

Gjelder for forsikringene: Bygning borettslag og sameie

Sikring av bygning og eiendeler.

Gjensidige kan på forespørsel sende forskrifter gitt av andre.

- Bygning og tekniske installasjoner

Sikrede er ansvarlig for at:

Bygningen er lovlig oppført i henhold til gjeldende Plan og bygningslov, med tilhørende forskrifter.

Bygningen driftes og vedlikeholdes i henhold til gjeldende Forskrift om brannforebygging, med veiledning.

Bygning, bygningskomponent eller maskin må ikke utsettes for større belastninger enn den er beregnet for.

- Elektriske anlegg og utstyr

Elektriske anlegg og elektrisk utstyr skal utføres, drives og vedlikeholdes i samsvar med:

Lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (el-tilsynsloven), § 2. Elektriske anlegg skal prosjekteres, utføres, drives, vedlikeholdes og kontrolleres slik at de ikke frembyr fare for liv, helse og materielle verdier.

- Teknisk utstyr

Teknisk utstyr skal installeres, brukes og vedlikeholdes i samsvar med leverandørs/producents veiledning. De som betjener/vedlikeholder utstyret må være kvalifisert til dette.

- Parkering/lading av truck

Det skal være minst 2 meter avstand til brennbare materialer, gulvet skal være ubrennbart og det skal være fri høyde til tak.

Produsenten/leverandørens anvisninger skal følges ved lading. Ladekabler skal være uskadet. Egnede slukkeutstyr i forskriftsmessig stand, minimum 2 stk. 6 kg ABC 55A håndslukkeapparat skal være lett tilgjengelig.

- Snømåking

For å forebygge og begrense skade ved snøras og snøtyngde, skal snø fjernes fra tak, takrenner, vegger, verandaer og terrasser.

- Oppbevaring av avfall

Innendørs oppbevaring av søppel/avfall skal kun foregå i rom av ubrennbare materialer.

Oppbevaring av brennbart avfall uten permanent tilsyn som ligger fritt eller i container, søppelkasser, papirkurver og lignende skal plasseres slik at brann ikke kan smitte til byggverk. Det samme gjelder plassering av avfallsskur.

Avstand til ovennevnte enheter skal være minst 5 meter fra:

- tak/takutstikk
- brennbar yttervegg
- dører
- vinduer
- andre åpninger i vegg

Brennbart avfall kan likevel oppbevares nærmere byggverk hvis oppbevaring skjer i lukket og låst oppbevaringsenhet konstruert slik at eventuell brann ikke kan spre seg ut av oppbevaringsenheten.

- Lagring

Brennbart materiale lagret utendørs skal plasseres minst 8 meter fra byggverk.

Lagre av trelast, trepaller, flis, plast, papir og lignende der høyden er over 4 meter eller areal større enn 200 m², skal plasseres i minst 25 meters avstand til byggverk.

- Selvantennende materiale

Materialer som kan selvantenne, skal legges i egnede beholdere av metall med selvlukkende lokk.

- Brannsikring av fritryanlegg i kommersielle kjøkken

Kommersielle kjøkken med fritryanlegg skal, uansett mengde olje som benyttes, ha automatisk slukkeanlegg. Slukkeanlegget skal kunne utløses både automatisk og manuelt. Slukkemiddelet skal være godkjent for olje (spesialslukkemiddel klasse F) og hindre re-antennning etter slukking. Strøm- og gasstilførsel skal frakobles automatisk ved aktivering av anlegget.

I tillegg til automatisk slukkeanlegg er det krav til manuelt håndslukkeapparat, minimum 6 liter, brannklasse 75F.

Se forøvrig; <http://www.fgsikring.no/>

- Brann og eksplosjonsfarlig stoff

Behandling og oppbevaring av brann- og eksplosjonsfarlig stoff skal være i samsvar med:

Forskrift om håndtering av brannfarlig stoff av 8. juni 2009, kapittel 2. Alminnelige bestemmelser og kapittel 3. Plikter i virksomhet med farlig stoff

Forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff av 26. juni 2002, kapittel 7. Oppbevaring

Nedgravde tanker og stasjonære overgrunns oppbevaringstanker skal sikres mot lekkasje i henhold til:

Forskrift om håndtering av brannfarlig stoff av 8. juni 2009, § 6. Oppbevaring.

- Gassanlegg

Skal prosjekteres, installeres, endres, repareres, driftes, vedlikeholdes, innmeldes og kontrolleres som beskrevet i:

Forskrift av 8. juni 2009 nr. 602 med senere utgaver, om håndtering av farlig stoff.

Gassforbrukende utstyr som hvitevarer, oppvarmingskilder m.v. skal installeres, brukes, vedlikeholdes, installeres og kontrolleres i henhold til produsentens anvisninger.

Forskrift med veiledning og temaveiledninger utarbeidet av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap vil til enhver tid være å finne på www.dsb.no

- Sikkerhetsforskrift for brannalarm- og slokkeanlegg

Dersom brannalarm- eller slokkeanlegg er enten påkrevd eller montert, eller det er gitt rabatt for, gjelder følgende:

- Utførelse og godkjenning

Anlegget må være prosjektert, utført og godkjent i samsvar med offentlige bestemmelser og FGs gjeldende regler for slike anlegg. For landbrukskunder med anlegg installert før 1.1.2003 gjelder Gjensidiges godkjenningsregler.

- Ansvarshavende

Sikrede skal oppnevne en ansvarshavende for anlegget. Ansvarshavende skal ha nødvendig kompetanse og kunne gjennomføre egenkontroll og ivareta anleggets funksjon og pålitelighet.

- Drift, vedlikehold, kontroll og ettersyn

Anleggets funksjonalitet skal kontrolleres årlig, i henhold til gjeldende FG-regelverk og leverandørens instruksjoner.

Kontrollrapport fra registrert installatør skal kunne fremvises på forespørsel. Mangler og avvik ved anlegget som avdekkes i forbindelse med kontroll og vedlikehold, skal utbedres umiddelbart. Utgiftene til kontroll og vedlikehold skal dekkes av sikrede. Ved behov for utskifting av kjernekomponenter eller utvidelser på anlegget, skal hele anlegget oppgraderes til et system som innehar godkjenning etter gjeldende regelverk.

- Endringer og utvidelser

Det må ikke gjøres bygningsmessige endringer eller andre endringer som endrer anleggets omfang, funksjon eller effektivitet.

- Utkopling av anlegget

Dersom hele eller deler av anlegget midlertidig må utkoples, skal sikrede iverksette tiltak som sikrer at risikoen ikke øker. Utkoblingsperioden skal gjøres så kort som praktisk mulig.

Dokumentasjon på at ovennevnte punkter er oppfylt skal forefinnes i internkontrollsystemet.

(FG = Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnevnd)

- Brannsløkkingsutstyr (gjelder kun for landbrukskunder):

- Følgende krav til brannsløkkingsutstyr i driftsbygning skal være oppfylt

- bygning inntil 300 m² = minimum 1 apparat, 6 kg type ABC

- bygning inntil 600 m² = minimum 2 apparater, 6 kg type ABC

- bygning 600 m² og større = minimum 3 apparater, 6 kg type ABC.

- alternativt kan brannslange som rekker alle rom i bygningen benyttes. Det skal likevel være minst ett 6 kg ABC apparat tilgjengelig i bygningen.

- Overspenningsbeskyttelse landbruk

Sikrede skal sørge for at hovedinntak på gården er sikret mot overspenning. Vernet skal kontrolleres hvert år (egenkontroll). Eventuelle feil skal rettes umiddelbart.

- Brannalarm ved husdyrhold

Et FG-godkjent brannalarmanlegg skal være installert og i kontinuerlig drift når størrelsen på husdyrproduksjonen medfører krav til system for varsling av brann, ref. forskrifter om dyrehold. Anlegget skal varsle med klokke/sirene både inne og ute, i tillegg til sender som varsler minimum 2 mottakere på SMS og/eller ved oppringning. Anlegget skal kontrolleres årlig av FG-godkjent foretak.

- Ventilasjonsanlegg for grisehus og fjørfehus

Ventilasjonsanlegg som går i kanal over tak i grisehus og fjørfehus skal sikres mot brann på en av følgende to måter:

- Hver ventilasjonsmotor skal ha en temperaturføler tilknyttet et FG-godkjent brannalarmanlegg. Temperaturgrensen skal settes slik at alarm utløses før brannfare oppstår i motoren.

eller

- Hver ventilasjonsmotor skal utstyres med en utkoblingsenhet som løser ut ved for høy temperatur i motoren. Utkoblingsenheten skal ikke kobles inn automatisk etter utfallet.

Arsaken til temperaturalarman eller utkoblingen skal undersøkes og tiltak gjennomføres.

- Vannskade

Bygning og utvendige vannledninger skal holdes tilstrekkelig oppvarmet for å hindre vannskade ved frostsprengning. Inn- og utvendige sluk og vannlåser rengjøres jevnlig, minimum 2 ganger per år.

Varer lagres minimum 10 cm over gulv.

Hovedstoppekran i fritidsbolig stenges og rørledning avlastes ved at tappekraner åpnes når bygningen forlates for mer enn tre døgn.

Instruks om dette skal settes opp lett synlig i fritidsboligen.

For bygning som er uten beboelse eller virksomhet, skal hovedstoppekran stenges og rørledning avlastes ved at tappekraner åpnes. For bygninger som er delvis uten beboelse eller virksomhet, skal stoppekran inn til den delen av bygningen stenges og rørledning avlastes ved at tappekraner åpnes.

VVS-arbeider skal utføres av fagkyndig personell.

- Tyveri og hærverk

Bygning, innbo og eiendeler skal være forsvarlig sikret mot tyveri og hærverk. Dører, vinduer og andre åpninger skal være lukket og låst der dette ikke strider mot bestemmelser vedrørende rømningsmuligheter for husdyr. Nøkler skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

Der beskyttelsesklasse B0 er angitt i forsikringsbeviset gjelder:

Dører, vinduer og andre åpninger skal være lukket og låst. Nøkler skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

Før lokalene forlates skal det kontrolleres at uvedkommende ikke befinner seg i bygningen.

I tillegg gjelder kravene i henhold til beskyttelsesklasse B1, B2 eller B3 der det er angitt i forsikringsbeviset.

Se Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnemnds (FGs) regelverk, <https://www.fgsikring.no>

Eiendeler/varer oppbevart i container sikres med FG-godkjent containerlås eller FG-godkjent hengelås og hengelåsbeslag, minimum klasse 3, som skjuler og hindrer tilgang til hengelåsens låsebøyle.

Kjøretøy/tilhengere/arbeidsmaskiner/deler til arbeidsmaskiner/båter skal være låst når de forlates etter arbeidstidens slutt, dersom disse er utstyrt med låseanordning.

Nøkler til objekter skal bæres av den som rettmessig disponerer nøklene eller oppbevares i låst:

- FG-godkjent verdi- eller sikkerhetsskap eller i låst bygning utenfor forsikringsstedet.
- Verdi- eller sikkerhetsskap skal monteres i henhold til produsentens anvisninger.

- Tyverisikring av innhold i nedgravd tank

Styringsenhet og påfyllingspunkt skal være låst. Det skal føres peilelogg slik at svinn kan oppdages raskt.

Når objektene befinner seg i bygning, godtas sikring av bygningen/lokalet iht. FGs regler for innbruddsbeskyttelse klasse B1, der ikke andre B-krav er angitt.

- Sikring mot overspenninger/strømbrudd/klima for server, hovedmaskin, styringsenheter og telefonsentraler

Utstyret skal, både på strømnett- og signalsiden, være beskyttet mot induserte overspenninger. Vernet skal være FG-godkjent. Utstyret skal være tilkopledd avbruddsfri strømforsyning (online UPS) slik at dette kan tas ned/slås av kontrollert.

Med styringsenhet menes enhet som styrer annet utstyr og som har egen separat strømforsyning.

Utstyret skal plasseres slik at det ikke utsettes for skade ved utilstrekkelig eller feilkonstruert klimaanlegg eller unormalt driftsmiljø.

- Informasjonsplikt til beboere i sameiet/borettslaget

Styret må årlig og skriftlig gi beboere informasjon om de gjeldende sikkerhetsforskrifter og konsekvensen av å ikke overholde disse.

- Datasikkerhet

Det skal tas daglig sikkerhetskopier (backup) av alle virksomhetens data. Sikkerhetskopiene skal oppbevares adskilt fra originaldataene slik at de ikke kan skades ved samme hendelse som når originaldataene skades (i f.eks en nettsky eller i et datasystem som ikke er tilkoblet datasystemet hvor originaldataene er). Verifisering av data på sikkerhetskopier skal foretas minst én gang per måned.

Gjelder for forsikringene: Bygning borettslag og sameie

Sikkerhetsforskrift for utførelse av varme arbeider.

1. Definisjon

Med varme arbeider forstås arbeider hvor det benyttes arbeidsverktøy og -utstyr som genererer gnister og varme som kan føre til brann. Varme arbeider omfatter bruk av åpen flamme, varmlufts-, sveise-, skjære- og slipeutstyr.

2. Hvor sikkerhetsforskriften gjelder

Denne gjelder ved utførelse av varme arbeider i alle miljøer med brannrisiko.

Unntatt er varme arbeider som utføres i spesielt tilrettelagte produksjons- og verkstedrom. Rommet skal være adskilt fra annen virksomhet som egen branncelle. Denne skal ha ubrennbare overflater.

3. Avtale med ekstern håndverker/entreprenør

Dersom varme arbeider skal utføres av ekstern håndverker/entreprenør skal sikrede påse at sikkerhetsforskriftens krav inngår i skriftlig avtale eller kontrakt med denne.

4. Sikkerhetskrav

4.1 Arbeidsinstruks for utførelse av varme arbeider utgitt av Finans Norge eller tilsvarende instruks skal være utfylt og signert før utførelse av arbeidet. Arbeidsinstruksen er tilgjengelig på www.fgsikring.no.

4.2 Alt brennbart materiale i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være fjernet eller beskyttet.

4.3 Åpninger i gulv, vegger og tak i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være tettet.

4.4 Egnede slukkeutstyr i forskriftsmessig stand, minimum 2 stk. 6 kg/liter håndslukkeapparat skal være lett tilgjengelig. Ett håndslukkeapparat kan erstattes med brannslange påsatt vann frem til strålerøret.

4.5 Navngitt brannvakt skal kontinuerlig overvåke brannrisiko under arbeidet, i pauser og nødvendig tid etter at arbeidet er avsluttet, minimum en time. Utførende kan være brannvakt der brannrisikoen vurderes som lav.

4.6 Brannvakt og utførende skal ha gyldig sertifikat for utførelse av varme arbeider fra Norsk brannvernforening eller samarbeidende organisasjon i øvrige nordiske land.

5.1 tillegg til punktene over gjelder følgende sikkerhetskrav ved arbeider på tak

5.1 Det er forbud mot bruk av åpen flamme på oppførede og luftede tretak.

5.2 Ved bruk av åpen flamme på kompakte og øvrige tak som ikke er nevnt i punkt 5.1 skal brennbar isolasjon være beskyttet med minst 30 mm ubrennbar isolasjon. Ved bruk av åpen flamme skal det være en sikkerhetsavstand på minst 60 cm til parapet, gesims, gjennomføringer, sluk og lignende som består av brennbare materialer.

Ulykke

- **Dugnadulykke** dekker ulykkesskade for
  - beboere i borettslag, eierseksjonssameie eller aksjeboligselskap, samt deres faste husstandsmedlemmer og leietakere. Forsikringen gjelder under dugnadsarbeid i regi av eller for borettslaget, eierseksjonssameiet eller aksjeboligselskapet, inkludert snømåking og plenklipping
  - beboeres barn/barnebarn/oldebarn/fosterbarn under 12 år som skader seg ved bruk av forsikringstakers fastmonterte lekeapparater eller trampoliner

	Dekkes	Dekkes ikke
Hvilke skader?	<p>- Dødsfall som følge av ulykkesskade</p> <p>- Varig medisinsk invaliditet som følge av ulykkesskade</p> <p>Med medisinsk invaliditet menes varig fysisk og/eller psykisk funksjonsnedsettelse. Invaliditeten fastsettes uten hensyn til yrke, nedsatt evne til inntektsgivende arbeid, fritidsinteresser o.l.</p> <p>Med ulykkesskade menes skade på kroppen forårsaket av en plutselig og uforutsett, ytre fysisk hendelse (ulykkestilfelle) som inntreffer i forsikringstiden.</p> <p>I tillegg dekkes plutselige og uforutsette skader som skyldes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fall som ikke er forårsaket av sykdom - vridningsskader av kne og ankel - brudd (fraktur) i skulder, arm, håndledd, lårbein, leggbein, skinnlegg, ankel eller hælbein som følge av hard og/eller feil landing etter hopp <p>Behandlingsutgifter etter en erstatningsmessig ulykkesskade erstattes inntil sum angitt i forsikringsbeviset. Behandlingsutgifter utbetales inntil 2 år fra skadedagen og dekker nødvendige utgifter til:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tannlege - Lege. Som utgangspunkt skal det offentliges tilbud benyttes. - Behandling på sykehus. - Kiropraktor, eller fysikalsk behandling - Alternativ behandling foreskrevet av lege - Bildediagnostikk, bandasjer, medisiner og proteser foreskrevet av lege eller tannlege - Rimelige reiseutgifter mellom hjemstedet og behandlingsstedet - Utgifter til rehabilitering /opptreningscenter foreskrevet av lege. 	<ul style="list-style-type: none"> - Skade som følge av deltakelse i slagsmål eller forbrytelser - Selvmord eller forsøk på selvmord. Likevel dekkes selvmord dersom kravstilleren kan sannsynliggjøre at dette skyldes en akutt sinnsvirring med ytre årsak – ikke en sinnslidelse. - Ulykkesskade som følge av jordskjelv i Norge - Krig, se Generelle vilkår i del 2 - Atomvåpen og radioaktiv stråling, se Generelle vilkår i del 2 for sumbegrensning pr. skadehendelse - For personer i militære styrker med oppdrag utenfor Norge: Skade som følge av krigshandling, terrorhandling eller opptøyer - Skade som anses å skrive seg fra annen sykdom eller sykkelig tilstand/disposisjon - Psykiske skader alene, f.eks. sjokk, uten at det samtidig er oppstått skade på kroppen. Psykiske skader dekkes bare når det samtidig er oppstått fysisk skade som medfører varig og erstatningsmessig medisinsk invaliditet - Følgende sykdommer, diagnoser, tilstander eller skader selv om ulykke kan påvises som årsak: <ol style="list-style-type: none"> 1. Muskel-/skjelettilstander: <ul style="list-style-type: none"> - myalgier og andre uspesifikke smertetilstander - tendinitter, tendinoser og impingement - frozen shoulder - prolaps i hele ryggsoylen - lumbago - nerverotaffeksjon med utstråling til armer eller bein (isjias) eller annen nerveavklemming 2. Hjerte-/karsykdommer 3. Utmattelsessyndromer - Skade/sykdom som skyldes smitte gjennom bakterier, virus eller annen smitekilde, f.eks. insektstikk/-bitt, alle former for hepatitt og sykdommer forårsaket av HIV-infeksjon - Skade som skyldes medisinske komplikasjoner ved undersøkelse eller behandling utført av autorisert eller uautorisert helsepersonell - Tannskader som følge av tygging - Tannskade gir ikke rett til invaliditetserstatning - Utgifter til behandling og opphold i private sykehus, poliklinikker, rekonvalesenthjem og hotell

Ulykke

Gjensidige

FELLESEDEKNINGER/-VILKÅR

FORSIKRINGSNUMMER

UTSTEDT

Ulykke

Dødsfallserstatning

Dersom ulykkesskaden medfører dødsfall innen ett år, utbetales dødsfallserstatning. Det gjøres fradrag dersom det er utbetalt forskudd på invaliditetserstatning for samme skade.

Når det kan antas at sykelig tilstand/disposisjon eller mén, sammen med ulykkesskaden, har medvirket til forsikredes død, reduseres erstatningen i den grad dette har hatt betydning for dødsfallet.

For dugnadsulykke under Borettslag og sameie Pluss gjelder:

- Ved forsikredes dødsfall tilfaller erstatningen ektefelle, subsidiært arvinger etter lov eller testament.
- Samboer er ikke likestilt med ektefelle ved utbetaling av dødsfallserstatning, hvis ikke han/hun er oppnevnt som begunstiget.

Invaliditetserstatning

For 100 % invaliditet utbetales invaliditetserstatning med sum angitt i forsikringsbeviset. For delvis invaliditet utbetales en forholdsmessig del av summen. Dør forsikrede innen ett år etter skaden, betales ingen invaliditetserstatning.

Graden av invaliditet fastsettes etter Sosial- og Helsedepartementets invaliditetstabell i forskrift av 21. april 1997, del II og III. Tap av, eller skade på kroppsdel eller organ som var fullstendig funksjonsudyktig før ulykkesskaden inntraff, gir ikke rett til invaliditetsforsikring. Dersom en kroppsdel eller et organ tidligere var delvis funksjonsudyktig, gjøres det fradrag for dette når invaliditetsgraden bestemmes.

Endelig erstatning fastsettes senest når det har gått 3 år etter skadedagen. Dersom invaliditetsgraden fremdeles kan forandre seg, skal oppgjøret basere seg på hva som må antas å bli den varige medisinske invaliditeten ut fra tilstanden på 3-årsdagen.

Samlet invaliditetsgrad for én og samme skade kan høyst bli 100 %.

Når det kan antas at sykelig tilstand/disposisjon eller mén, sammen med ulykkesskaden, har medvirket til forsikredes invaliditet, reduseres erstatningen i den grad dette har hatt betydning for invaliditeten.

For dugnadsulykke under Borettslag og sameie Pluss gjelder:

- Invaliditetserstatningen tilfaller forsikrede
- Behandlingsutgifter: Det må fremlegges originale kvitteringer. Forsikringen dekker bare utgifter som ikke kan kreves fra annet hold.

Ansvar

- Borettslag og sameie pluss: dekker huseieransvar for det boligselskap som er nevnt i forsikringsbeviset. Dekker også ansvar for enhver rettmessig bruker av motorredskaper
- Styreansvar: dekker ansvar eksisterende styre- og varamedlemmer og medlemmer som har vært eller blir styre- eller varamedlemmer etter at forsikringen trådte i kraft, i det boligselskap som er nevnt i forsikringsbeviset

	Dekkes	Dekkes ikke
Hvilke ansvar?	<p>Erstatningsansvar for skade på tredjemanns person eller ting når:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sikrede er erstatningsansvarlig i egenskap av eier/bruker av den forsikrede eiendom - det enkelte styre- eller varamedlem er personlig erstatningsansvarlig i henhold til gjeldende rett - den ansvarsbetingede handling er begått i forsikringstiden - sikrede er erstatningsansvarlig i henhold til gjeldene rett - skaden er konstatert i forsikringstiden <p>For styreansvar dekkes også formuesskade under samme betingelser.</p> <p>Utover dette dekkes også:</p> <p>Byggherreansvar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erstatningsansvar sikrede pådrar seg i egenskap av eier av den forsikrede eiendom når det utføres rehabilitering, ombygging av eksisterende bygningskropp eller vedlikehold av bygningens ledninger i grunnen. <p>Ansvar for forurensning når</p> <ul style="list-style-type: none"> - årsaken til forurensningen er plutselig og uforutsett <p>Motorvogn</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erstatningsansvar i egenskap av eier, fører eller bruker av motorvogn med eget fremdriftsmaskineri når motorvognen ikke er bygd for større fart enn 10 km/t og er vanskelig å endre til større kjørefart, jf. forskrift 1961-04-14-3000 <p>Styreansvar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forsikringen dekker også krav som fremsettes mot sikrede inntil 3 år etter at forsikringen har opphørt, hvis kravet er begrunnet i handlinger eller unnlatelser i Gjensidiges forsikringsperiode. Denne utvidelsen gjelder ikke dersom forsikring tegnes i annet selskap etter forsikringens opphør i Gjensidige 	<ul style="list-style-type: none"> - Kontraksansvar - Erstatningsansvar som følge av tap i styre-/varamedlemmets egen formue - Erstatningsansvar som helt eller delvis er begrunnet i at styre-/varamedlemmet eller dennes familie har mottatt en urettmessig vinning - Erstatningsansvar for skade på ting sikrede <ul style="list-style-type: none"> - bruker, leier, låner eller har i kommisjon/salg - har tatt hånd om for transport/flytting - har til forvaring, oppbevaring, lagring <p>Dette gjelder også når sikrede leier ut eiendommen til leietakere som driver med forvaring, oppbevaring, lagring i sikredes eiendom</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erstatningsansvar ved forurensning når årsaken til forurensningen ikke er plutselig og uforutsett - Erstatningsansvar i egenskap av eier, fører eller bruker av motorvogn, arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri, seilbåt, motorbåt, fartøy, fly eller luftfartøy - Erstatningsansvar for skade oppstått ved gravings-, sprengings-, spuntings-, pelings- og rivingsarbeider - Erstatningsansvar i henhold til lov om yrkesskade - Erstatningsansvar i egenskap av byggherre ved nybygg eller tilbygg - Erstatningsansvar som sikrede pådrar seg i henhold til skadeserstatningsloven § 3-5 (oppreising) og § 3-6 (erstatning for ærekrenking og krenking av privatlivets fred) - Ansvar for bøter og lignende herunder dagbøter, straffebøter, punitive damages og exemplary damages - Erstatningsansvar som skyldes straffbare handlinger - Erstatningsansvar som relaterer seg til asbest - Erstatningsansvar for skade som rammer fører eller medhjelper på arbeidsmaskin - Erstatningsansvar i egenskap av styret til foretak som har tinglyst eiendomsrett i den forsikrede eiendom - Erstatningsansvar for skade som rammer personer som befordres med arbeidsmaskin - Erstatningsansvar for skade på gods som blir ført (fraktet/transportert og lignende) med arbeidsmaskin/motorredskap - Erstatningsansvar overfor egen familie. Det er familieforholdet på det tidspunkt skaden forvoldes, som legges til grunn - Erstatningsansvar etter skadeserstatningsloven § 1-6 (ansvar for skade voldt ved korrupsjon) - Erstatningsansvar som følge av plagiering eller brudd på immaterialrettigheter

Ansvaret

Behandling av erstatningskrav og fordeling av saksomkostninger

Blir krav som overstiger egenandelen reist mot sikrede eller Gjensidige og ansvaret omfattes av forsikringsavtalen, behandler Gjensidige saken og betaler de nødvendige kostnader for avgjørelse av erstatningsspørsmålet med følgende begrensninger:

- Omfattes bare deler av kravet av forsikringsavtalen, og Gjensidige velger å engasjere ekstern juridisk og/eller sakkyndig bistand, fordeles kostnadene ved avgjørelse av erstatningsspørsmålet etter partenes økonomiske interesse i saken.
- Er Gjensidige villig til å ordne en sak i minnelighet, eller å betale kravet innenfor forsikringssummen, dekker selskapet ikke videre utgifter ved tvisten. Gjensidige har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.
- Dersom sikrede blir idømt et erstatningsbeløp som er høyere enn forsikringssummen, erstatte Gjensidige prosessutgifter forholdsmessig.
- Dersom sikrede uten Gjensidiges samtykke unnlater å påanke en fellende dom, vil Gjensidige foreta en selvstendig vurdering av om det idømte erstatningskravet og eventuelle omkostninger er dekningsmessig under forsikringen.
- Selv om forsikringssummen overskrides, dekkes omkostninger som på forhånd er godkjent av Gjensidige, og renter av idømt dekningsmessig erstatningsbeløp.
- Ved skade som inntreffer utenfor de nordiske land, er Gjensidiges samlede utbetalingsplikt inklusive redningsomkostninger, renter og saksomkostninger, begrenset til den avtalte forsikringssum

Sikredes plikter

Sikrede plikter, vederlagsfritt:

- å foreta de utredninger, analyser og undersøkelser som er av betydning for vurdering av skadetilfellet (eventuelt av skaden og sikredes ansvar), og som kan gjennomføres i sikredes virksomhet,
- å stille til disposisjon vitner og sakkyndige blant de ansatte ved eventuell rettsak der den sikrede er saksøkt, og ellers når selskapet har bruk for dette, jf. forsikringsavtaleloven § 8-1, første ledd.

Uten Gjensidiges samtykke må sikrede ikke innrømme noen erstatningsplikt eller forhandle om erstatningskrav.

Skader og forsikringssum

- Alle skader som skyldes samme ansvarsutløsende forhold, handling eller unnløstelse, eller som har sin årsak i en sammenhengende kjede av hendelser, regnes som ett skadetilfelle (serieskade)
- Gjensidiges ansvar for serieskade er begrenset til den forsikringssum som gjaldt da første skade ble konstatert i forsikringstiden
- Det kan i dekningen fremgå forskjellige forsikringssummer. I slike tilfeller vil Gjensidiges totale ansvar for alle serieskader være begrenset til den høyeste forsikringssum som gjaldt ved første serieskade
- Forsikringssummen er angitt i forsikringsbeviset og gjelder ved hvert skadetilfelle
- Forsikringssummen for styreansvar er angitt i forsikringsbeviset og gjelder ved hvert skadetilfelle og totalt i forsikringsåret

Egenandel

- Fra erstatningsoppgjøret trekkes den egenandel som er angitt i forsikringsbeviset ved hvert skadetilfelle

Regress

- Kan sikrede forlange at tredjemann erstatte tapet, inntretr Gjensidige ved utbetaling av erstatning i sikredes rett mot tredjemann
- Har sikrede oversatt ett -1- års fristen for å gi melding om forsikringstilfellet til Gjensidige jfr. pkt. 1, har selskapet rett til regress mot sikrede i de tilfeller hvor Gjensidige har utbetalt erstatning direkte til skadelidte
- Dersom sikrede som arbeidsgiver blir holdt ansvarlig for skade som forsettlig er forvoldt av ansatte, trer Gjensidige inn i sikredes rett til regress mot de(n) ansatte

Definisjoner

- Skade på person anses inntruffet når en person dør, skades eller blir påført sykdom
- Skade på ting anses inntruffet ved tap av eller fysisk skade på ting (herunder dyr og fast eiendom), eller når elektronisk lagret informasjon forvaskes eller går tapt på annen måte.
Økonomisk tap påført tredjemann som følge av skaden, regnes som en del av denne
- Formuesskade
Med formuesskade menes økonomisk tap som ikke er oppstått som følge av skade på person eller ting
- Med familie menes sikredes foreldre, barn, barnebarn, fosterforeldre, stebarn, søsken og deres ektefelle, samt sikredes ektefelle eller samboer
- Som urettmessig vinning regnes økonomiske ytelser av enhver art, som eksempelvis lønn, honorar, overskuddsdeling, pensjonsordning
- Med kontraktsansvar menes utgifter/omkostninger/tap knyttet til oppfyllelse av sikredes kontrakt (dvs. avtalt ytelse, leveranse, arbeid, entrepris e.l.) herunder:
  - ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid eller entrepris når skaden inntreffer før overlevering eller skyldes feil eller mangel som forelå ved overleveringen
  - ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid eller entrepris, når skaden inntreffer eller oppdages etter overleveringen
  - ansvar for skade som skyldes at sikredes ytelse i henhold til kontrakt eller avtale er mangelfull, forsinket eller uteblitt
  - kostnader ved omlevering, etterlevering eller reparasjon
  - ansvar som går utover hva som følger av alminnelig erstatningsrett, men som sikrede ved tilsagn, kontrakt, avtale eller garanti likevel har påtatt seg å bære
  - ansvar sikrede endelig må bære fordi sikrede har gitt avkall på sin rett til regress
- Som urettmessig vinning regnes økonomiske ytelser av enhver art, som eksempelvis lønn, honorar, overskuddsdeling og pensjonsordning
- Motorredskaper er gressklippere, jordfresere, snøfresere og andre tilsvarende motorredskaper som tilhører forsikringstaker og ikke er registreringspliktige eller veier mer enn 750 kg

Retts hjelp

- **Boligselskap:** dekker tvist i egenskap av boligselskap

	Dekkes	Dekkes ikke
Hvilke utgifter?	<p>Når sikrede er part i tvist, dekkes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rimelige og nødvendige utgifter til advokat - Rettsgebyr - Utgifter til sakkyndige oppnevnt av retten - Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, begrenset til 40 % av forsikringssum eller økonomisk interesse - Utgifter til vitner ved hovedforhandling og bevisopptak - I jordskiftesaker dekkes kostnader etter Jordskifteloven § 7-1 med unntak av bokstav c) og d) - Tilkjente saksomkostninger når sikrede kan sannsynliggjøre at motparten har manglende betalingsevne - Som alternativ til dekning av utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner, kan sikrede velge utenrettslig meklings, jfr tvisteloven § 5-4, ved bruk av mekle.no. De sertifiserte meklerne som mekler gjennom mekle.no er upartisk og uavhengig av partene, og har særskilt kompetanse innen rettsområdet. Ønsker sikrede å ha egen advokat med i meklingsprosessen dekkes ikke sikredes advokatutgifter under retts hjelpsforsikringen. Sikrede kan når som helst kreve meklingsprosessen avsluttet. Velger sikrede å avslutte meklingsprosessen, vil retts hjelpdekningen være i behold. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rettsgebyr i ankeinstans. Bestemmelsen om anke gjelder også ved bruk av andre rettsmidler - Idømte sakskostnader enten de har hjemmel i lov eller avtale - Utgifter pådratt før tvist er oppstått - Tilkjente omkostninger fra tidligere rettsinstans(er) hvis saken etter en anke løses ved et forlik der du skal dekke egne omkostninger
Hvilke tvister?	<ul style="list-style-type: none"> - Tvist som er oppstått når forsikringen er i kraft, med mindre tvisten er unntatt i kolonnen til høyre - Ved tvist som er oppstått etter at forsikret eiendom eller forsikret arbeidsmaskin er solgt og forsikringen i Gjensidige opphørte i forbindelse med salget, dekkes retts hjelputgifter hvor sikrede er part i egenskap av tidligere eier 	<ul style="list-style-type: none"> - Straffesak eller tvist som har utspring i ulovlig handling fra sikredes side - Tvister som har sammenheng med ærekrenkelse, (nett)sjikane, trakassering, fornærmelse og saker om erstatningsplikt etter skadeerstatningsloven § 3-3, § 3-5 og 3-6 - Tvist som gjelder annen fast eiendom enn den forsikrede eiendom - Tvist som har sammenheng med sikredes næringsvirksomhet utover det som henger sammen med boretten - Den enkelte sameier/andelseier, deres ektefelle og fast medlem i husstanden, er ikke sikret under retts hjelpsforsikringen - Tvist som gjelder tvangsfullbyrdelse av krav etter lov om tvangsfullbyrdelse - Tvist som gjelder vekselsak, inkassosak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsforhandlings sak og sak som gjelder konkurs eller akkordforhandling dersom sikrede er konkurs- eller akkordskyldner - Ekspropriasjonssak eller skjønns sak hvor sikrede søker å erverve rettighet over annen eiendom - Tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet. I tilknytning til

Retts hjelp

søksmål er enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandling, unntatt fra dekning. Tvist som gjelder overtredelsesgebyr etter personopplyningsloven er dekket.

- Tvist om advokatsalær eller utgifter til sakkyndige
- Tvist knyttet til styreansvar
- For boligselskap og næringsdrivende dekkes ikke tvist i egenskap av eier, fører eller bruker av motorvogn eller båt.
- Tvist mellom sameiere
- Retts hjelpsutgifter når tvistegrunnlaget forelå ved forsikringens ikrafttreden
- Tvister der sikredes krav er foreldet
- Tvister der sikrede ikke har rettslig interesse
- Tvist med Gjensidige som følge av at det er gitt avslag på retts hjelpsdekning

Retts hjelp

Hva er en tvist?

- Tvist foreligger når et fremsatt krav er bestridt, helt eller delvis - muntlig eller skriftlig.
- Spørsmål om det er en eller flere tvister avgjøres etter en helhetsvurdering. I vurderingen av om det er en tvist vektlegges blant annet følgende;
  - om kravene har samme årsak eller gjelder samme underliggende faktum
  - om det er nær sammenheng mellom kravene
  - om kravene gjelder samme gjenstand, kontrakt eller tap

tvister likevel være begrenset til totalt kr 500 000 pr. forsikringsår

- For annen virksomhet enn landbruksvirksomhet: I tillegg til egenandelen på kr 10 000 må sikrede betale en egenandel på 20 % av utgiftene som dekkes av forsikringen
- Det trekkes bare en egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side.
- Der utenrettslig mekling benyttes er egenandel kr 0,-

Hvilke domstoler tvisten må høre inn under

- Tvisten må høre inn under meklingsinstitusjoner med begrenset domstolsmyndighet dl § 1,2 ledd eller de alminnelige domstoler, dl § 1,1 ledd. Dersom saken føres for særdomstol, jf. dl § 2, men kunne vært ført for de alminnelige domstoler, dekkes likevel retts hjelpputgifter. Jordskifteretten likestilles under retts hjelpsvilkårene med de alminnelige domstoler.

Melding av retts hjelpssaker

- Forespørsel skal snarest meldes til selskapet og senest ett år etter at advokat ble kontaktet
- Dersom advokat benyttes under offentlig forvaltningsbehandling, regnes fristen for melding til selskapet fra det tidspunkt hvor den offentlige klagebehandlingen er fullt utnyttet
- Der det er flere parter på samme side, skal det sendes en samlet oversikt over alle parter og hvor de er forsikret.

Rimelige og nødvendige utgifter

- Tvisteloven §§ 6-13, 10-5 og kapittel 20, Regler for god advokatskikk og Advokatforeningens salærveiledning, er retningsgivende for hva som er rimelige og nødvendige utgifter.
- Er det flere parter på samme side med likeartede interesser, kan Gjensidige kreve at disse benytter samme juridiske og tekniske bistand – forutsatt at de er forsikret i samme selskap.

Opplysninger Gjensidige har behov for

- Ved krav om oppgjør har Gjensidige samme rett som sikrede til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær, dvs. oppdragsbekreftelse, timeliste, spesifisert salær oppgave, og Gjensidige skal ha dokumentasjon for at egenandel er betalt. Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges Den Norske Advokatforening.

Forsikringssum og egenandel

- Den samlede erstatning ved hver tvist er begrenset til den forsikringssum som fremgår av forsikringsbeviset.
- Erstatningen er under enhver omstendighet begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken
- Dersom det er flere parter forsikret i Gjensidige på sikredes side, er den samlede erstatning begrenset til:
  - 3-10 parter - forsikringssum pr tvist kr 250 000
  - 11-25 parter - forsikringssum pr tvist kr 500 000
  - 26-49 parter - forsikringssum pr tvist kr 750 000
  - 50 eller flere parter - forsikringssum pr tvist kr 1 000 000
- For boligselskap vil forsikringssummen for alle sikredes

1. Forsikringsavtalen består av

- forsikringsdokumentet
- eventuell avtale ved kollektive forsikringer **og reguleres også av**
- forsikringsavtaleloven (FAL)
- det øvrige lovverket

Forsikringsbeviset gjelder foran forsikringsvilkår og sikkerhetsforskrifter. Spesielle bestemmelser gjelder foran generelle bestemmelser.

2. Norske lover og domstoler

Norsk lovgivning gjelder for forsikringsavtalen. Tvister etter forsikringsavtalen avgjøres utelukkende ved norsk domstol.

3. Garantiordning for skadeforsikringer

Gjensidige er med i en garantiordning for individuelle/private skadeforsikringer som kan bidra dersom selskapet ikke har penger til å betale.

4. Valuta

Priser, erstatninger og renter beregnes og gjøres opp i norske kroner.

5. Grunnpris

Grunnprisen er et fast beløp uavhengig av forsikringsavtalens omfang. Den dekker kostnader til administrasjon og refunderes ikke ved oppsigelse i forsikringsåret.

6. Ettårige avtaler fornyes automatisk

Forsikringen er ettårig og fornyes automatisk for ett år av gangen dersom ikke forsikringstaker sier opp forsikringen. Gjensidige kan endre pris og vilkår hvert år ved hovedforfall.

7. Angrerett

Private forsikringstakere har rett til å angre på inngått avtale om kjøp av forsikring når salget har skjedd per telefon eller internett. Angrefristen er 30 dager for personforsikring og 14 dager for øvrige forsikringer. Fristen løper fra mottatt forsikringsdokument.

Melding om bruk av angrerett må gis innen utløpet av angrefristen. Forsikringen vil da bli avsluttet, og forsikringstakeren vil kun betale forsikringspremie og evt trafikksforsikringsavgift for de dagene forsikringen har vært i kraft.

8. Tidsbegrensede forsikringer

Forsikringer som er avtalt for en tidsbegrenset periode, opphører på avtalt utløpsdato uten ytterligere varsel.

9. Tilgodehavende

Opphører forsikringen i forsikringstiden, beregnes tilgodehavende for gjenstående del av forsikringstiden, så sant ikke annet er angitt i de enkelte forsikringsbevis. Dette gjelder ikke for grunnpris, se punkt 5.

Ønskes beløpet utbetalt, må kontonummer oppgis. For privatkunder må kontonummeret eies av forsikringstager. For næringslivskunder må kontonummer og forsikringstager være knyttet til samme organisasjonsnummer. Tilgodebeløp kan også overføres til annet forsikringsforhold i Gjensidige.

10. Avtalegiro

Betaling via AvtaleGiro forutsetter trekk i henhold til betalingsoversikten. Ved manglende trekk forfaller resterende del av årspremien til betaling

11. Renter

Det beregnes renter ved erstatningsoppgjør i samsvar med forsikringsavtalelovens §§ 8-4 og 18-4.

12. Opphør ved eierskifte

I stedet for forsikringsavtalelovens § 7-2 gjelder: Skifter den ting forsikringen er knyttet til eier, faller forsikringen bort. Gjensidige svarer likevel for forsikringstilfeller som inntre innen fjorten dager etter eierskiftet. Forsikringen bortfaller uansett når den nye eier har tegnet forsikring.

13. Automatisk opphør av forsikring på registrerte kjøretøy med ansvarsforsikring

Motorvognforsikringen på registrerte kjøretøy med ansvarsforsikring opphører automatisk ved salg, vraking, tyveri og avregistrering.

14. Trafikkforsikringsavgift til staten (TFA)

Forsikringsselskapene er pålagt å kreve inn trafikkforsikringsavgift til staten. Trafikkforsikringsavgiften følger ansvarsforsikringen for kjøretøy, og du betaler for den perioden kjøretøyet er registrert.

15. Gjensidiges rett til å si opp forsikringen

Gjensidige kan si opp forsikringen ved manglende betaling, feil eller manglende opplysninger samt ved særlige forhold. Gjensidige kan også si opp forsikringen dersom forsikringstaker ikke medvirker til legitimering eller andre kundetiltak i henhold til hvitvaskingsloven, går konkurs eller etter en skade, så sant oppsigelse er rimelig.

16. Svik

Ved svik opphører både rett til erstatning og refusjon av innbetalt beløp, og alle forsikringsavtaler kan sies opp med øyeblikkelig virkning. Allerede utbetalte erstatningsbeløp kan kreves tilbakebetalt.

17. Krig og uroligheter

Forsikringen dekker ikke skade på person, ting eller tap som skyldes

- Krig eller alvorlige uroligheter i Norge
- Krig, krigslignende tilstand eller andre former for uroligheter i utlandet dersom forsikrede reiser inn i, eller tar opphold i, et område med krig eller uroligheter der Norsk Utenriksdepartement som følge av sikkerhetsrisikoen har utstedt reiseråd – hvis ikke annet er avtalt skriftlig
- Deltakelse i krig

Begrensningene over gjelder ikke for personskade som går inn under Lov om yrkesskadeforsikring.

På person og reiseforsikringer dekker Gjensidige likevel skade på person, ting eller tap som skyldes krig, krigslignende tilstand eller uroligheter i utlandet som oppstår i inntil 6 uker fra det Norske Utenriksdepartementet har utstedt reiseråd, når forsikrede allerede befinner seg i området reiserådet gjelder for.

På motorvognforsikring dekker forsikringen ingen skader

eller utgifter som oppstår i land der det Norske Utenriksdepartementet har utstedt reiseråd som følge av krig, krigslignende tilstand eller uroligheter. På motorvognforsikringen dekker Gjensidige likevel skade på person, ting eller tap som oppstår i inntil 6 uker fra reiseråd foreligger, når forsikret motorvogn allerede befinner seg i det området reiserådet gjelder for.

18. Skade ved terrorhandlinger

Ved terrorhandling er Gjensidiges samlede erstatningsansvar overfor alle kunder og andre kravstillere begrenset til kr 1 milliard pr. skadehendelse. Alle skader som inntreffer innenfor et tidsrom på 48 timer, regnes som samme hendelse. Overstiges fastsatt grense pr. hendelse, vil erstatningen bli redusert forholdsmessig.

For følgende objekter/interesser dekkes uansett ikke skade som direkte eller indirekte er en følge av terrorhandling:

- Dammer, tunneler, broer, flyplasser, jernbanestasjoner, kraftverk, bygninger med mer enn 25 etasjer
- Objekter/interesser utenfor Norden

Begrensningene over gjelder ikke for reiseforsikring eller personforsikringer - eller for personskade som går inn under Bilansvarsloven eller Lov om yrkesskadeforsikring.

Med terrorhandling forstås en rettsstridig, skadevoldende handling rettet mot allmennheten, herunder en voldshandling eller farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser - og som forstås å være utført i den hensikt å utøve innflytelse på politiske, religiøse eller andre ideologiske organer eller for å fremkalle frykt.

19. Farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser m.m.

For personskade under Bilansvarsloven og Lov om yrkesskadeforsikring samt på reise- og personforsikringer dekker Gjensidige skade eller tap som følge av farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser, skade eller tap forårsaket av raketter, atomvåpen eller radioaktiv stråling.

For reise- og personforsikringer gjelder følgende begrensning:

Ved skade eller tap forårsaket av atomvåpen eller radioaktiv stråling, er samlet erstatningsansvar overfor alle kunder og kravstillere begrenset til kr 500 millioner pr. skadehendelse. Alle skader som skyldes samme hendelse eller som har sin årsak i en sammenhengende kjede av hendelser, regnes som én skadehendelse.

For øvrige forsikringer dekkes ikke slike skader eller tap.

20. Jordskjelv og vulkanutbrudd

Gjensidige dekker tap eller skade som direkte eller indirekte er forårsaket av eller står i sammenheng med jordskjelv eller vulkanske utbrudd for:

- personforsikringer med unntak av ulykkesskade som følge av jordskjelv i Norge
- reiseforsikringer
- personskade under Bilansvarsloven
- personskade under Lov om yrkesskadeforsikring

For øvrige forsikringer dekkes ikke tap eller skade, og økning i tap eller skade, ved jordskjelv og vulkanutbrudd.

21. Områder som er underlagt sanksjoner

Enhver erstatningsplikt - og andre forpliktelser overfor den forsikrede eller andre rettighetshavere under forsikringen - bortfaller dersom oppfyllelse av forpliktelsen medfører brudd på regelverk som gjennomfører bindende vedtak fattet av FNs Sikkerhetsråd, restriktive tiltak vedtatt av EUs råd eller andre sanksjoner vedtatt av USA, Storbritannia eller Norge.

22. Forsikringsselskapenes sentrale skaderegister – FOSS

Alle skader som meldes et forsikringsselskap, kan registreres i Forsikringsselskapenes sentrale skaderegister. Når et forsikringsselskap melder en skade til registeret, får selskapet automatisk oversikt over fødsels-, organisasjons- og saksnummer, bransjekode, selskap, skadetype, dato og saksbehandlers initialer for alle skader som tidligere er meldt på samme kunde - også skader i andre forsikringsselskap. Registrerte skader slettes etter 10 år.

Forsikringstaker har innsynsrett ved skriftlig henvendelse til FINANS NORGE, Postboks 2473 Solli, 0202 Oslo eller: firmapost@fno.no

23. Register over livsforsikringer og pensjonsavtaler

Finansnæringens Servicekontor har et register over alle livsforsikringer og pensjonsavtaler slik at forsikrede og etterlatte lettere skal finne opplysninger. Det er registrert navn, fødselsnummer, referansenummer og navnet på finansinstitusjonen.

Forsikringstaker kan få innsyn eller reservere seg mot å stå i registeret ved å henvende seg til FNO Servicekontor, Postboks 2473 Solli, 0202 Oslo. Se også norskpensjon.no

24. Skjønn

Fastssettelse av erstatningsgrunnlag og verdier samt spørsmål i forbindelse med beregning av avbruddstap avgjøres ved skjønn dersom sikrede eller Gjensidige krever det. Skjønnets verdifastsettelser er øvre grense for Gjensidiges erstatningsansvar.

Sikrede eller Gjensidige kan kreve erstatningen fastsatt ved skjønn, for fysisk skade på følgende gjenstander:

- Motorvogn, inkludert tilhenger
- Arbeidsmaskin
- Skip og båt
- Bygning
- Innbo, eiendeler og driftsløser
- Driftstap inkludert husleietap
- Verdigjenstander

Med unntak av driftstap og husleietap skal skjønnen bare omhandle den fysiske skaden på den forsikrede gjenstanden, ikke andre krav i anledning skaden.

Skjønn avgis av sakkyndige og uhildede personer. Hver av partene velger en skjønnsmann. Dersom en av partene ønsker det, kan det velges særskilt skjønnsmann for bestemte ting ved avbruddstap for bestemte spørsmål.

Har den ene av partene skriftlig underrettet den andre om sitt valg, plikter den andre innen en uke etter at underretning er mottatt, å meddele om hvem som velges. Før skjønnen velger skjønnsmennene en oppmann. Hvis en av partene forlanger det, skal denne være bosatt utenfor partenes

hjemsted og utenfor den kommune hvor forsikringstilfellet har inntruffet. Unnlater en av partene å velge skjønnsmann, oppnevnes denne av tingretten i den rettskrets hvor skjønnnet foretas. Bli skjønnsmennene ikke enige om oppmann, oppnevnes denne på samme måte.

Skjønnsmennene skal innhente de opplysninger og foreta de undersøkelser som de anser nødvendige. De plikter å avgi sitt skjønn på grunnlag av forsikringsavtalen. Skjønnsmennene foretar verdsettelsen og besvarer spørsmålene ved avbruddstap uten at oppmannen tilkalles. Bli de ikke enige, tilkalles oppmannen som etter de samme regler avgir sitt skjønn over de punkter som skjønnsmennene er uenige om. Bli oppmannen tilkalt, beregnes erstatningen på grunnlag av dennes skjønn. Erstatningen skal likevel ikke ligge utenfor de grenser som skjønnsmennenes ansettelse medfører.

Partene betaler hver sin skjønnsmann. Honorar til oppmannen og mulige andre omkostninger ved skjønnnet bæres med en halvpart på hver. Ved skjønn overfor privatkunder eller boligselskap som gjelder tingskade knyttet til privat forsikring eller boligselskap, hvor det er Gjensidige som krever skjønn, betaler Gjensidige alle skjønnskostnader. Skjønnets verdsettelse er bindende for begge parter.

25. Informasjon om behandling av personopplysninger

Behandling av dine personopplysninger er nødvendig for å inngå og oppfylle forsikringsavtalen vi har med deg. Opplysningene behandles ved fornyelse av avtalen, ved skadebehandling og oppgjør og for å administrere kundeforholdet. Vi behandler også dine personopplysninger med grunnlag i vår berettigede interesse. Dette gjelder ved kundeoppfølging og markedsføring, ved markeds- og kundetilfredshetsundersøkelser, ved utvikling av nye og eksisterende tjenester og når vi logger besøk på våre nettsider

Ved klagebehandling, regresskrav og rettslige prosesser, vil vi behandle dine personopplysninger med formål å fastsette, gjøre gjeldende og forsvare et rettskrav. Vi behandler også personopplysninger på grunn av andre rettslige forpliktelser som påhviler foretaket som følge av annen lovgiving.

Dersom behandlingen gjelder særlige kategorier av personopplysninger, som helseopplysninger og opplysninger om fagforeningsmedlemskap som er nødvendig for å inngå avtalen, vil vi be om ditt samtykke til dette.

Automatiserte individuelle avgjørelser brukes ved kjøp av forsikring, og ved skadebehandling. I slike avgjørelser kan profilering inngå. Dersom resultatet av automatiserte individuelle avgjørelser påvirker deg i betydelig grad så har du i noen tilfeller rett til manuell inngripen. I de tilfeller dette gjelder vil du bli informert.

Gjensidige kan gjøre dine personopplysninger tilgjengelige for andre for eksempel internt i konsernet, til tjenesteleverandører og samarbeidspartnere, forsikringsformidlere, andre forsikringsselskaper og til forsikringsselskapenes fellesregistre. Dette gjøres kun i den grad dette er tillatt etter gjeldende lovgiving og ikke i strid med vår taushetsplikt. Der utleveringsplikt til offentlige

myndigheter går foran taushetsplikten, vil vi også kunne utlevere personopplysninger uten ditt samtykke.

Dine personopplysninger behandles så lenge du har en forsikring hos oss. Etter at en avtale med oss er sagt opp vil vi lagre opplysningene frem til foreldelsesfrister for de aktuelle produktene er utløpt på grunn av muligheten for fremtidige erstatningskrav som kan tilbakeføres til avtaleforholdet.

Personopplysningsloven gir deg større kontroll over egne personopplysninger. Dette betyr blant annet at du har rett til å be om innsyn, korrigering eller sletting av dine personopplysninger. Du har i visse tilfeller også rett til å protestere mot behandlingen og rett til å krevne behandlingen begrenset. Du kan motsette deg behandling knyttet til direkte markedsføring og der behandling er basert på samtykke kan du tilbakekalle dette. Du har også rett til å få utlevert personopplysninger du har gitt om deg selv, og du har rett til å klage til tilsynsmyndigheter. Du utøver dine rettigheter gjennom eget innlogget område, eller ved å henvende deg skriftlig til oss.

Behandlingsansvarlig er Gjensidige Forsikring ASA, Norge, Schweigaards gate 21, 0191 Oslo, org.nr. 995 568 217. Kontaktadresse er: Gjensidige Forsikring ASA, Postboks 700 Sentrum, 0106 Oslo.

Du kan også kontakte vårt personvernombud på personvernombudet@gjensidige.no eller skriftlig til: Gjensidige Forsikring ASA, v/ Personvernombudet, Postboks 700 Sentrum 0106 Oslo

Du finner vår fullstendige personvernerklæring på www.gjensidige.no, eller du kan få den tilsendt ved å sende inn en skriftlig henvendelse til oss.

26. Informasjon om klagemuligheter

Snakk med oss

Snakk først med en av våre medarbeidere. De kan ofte hjelpe deg med en løsning. Kanskje det hele skyldes en misforståelse eller at vi har gjort en feil i en travel hverdag? Gi oss en sjanse til å gjøre det bra igjen. Kontakt oss på 915 03 100.

Om du ønsker å klage på en beslutning i en skadesak, kan du klage til vårt Kundeombud
Gjensidige Forsikring
Kundeombudet
Postboks 700, Sentrum
0106 Oslo

Ekstern klagenemnd:
Finansklagenemnda.
Du kan klage elektronisk Finansklagenemnda (FinKN) eller sende brev til
Finansklagenemnda
Postboks 53, Skøyen
0212 Oslo

Finanstilsynet har det overordnede tilsynet med skadeforsikringsselskaper.
På Finanstilsynets hjemmeside
<https://www.finanstilsynet.no/> finnes en oversikt over eksterne klagenemnder

Finanstilsynets adresser

Besøksadresse:

Revierstredet 3

0151 Oslo

Postadresse:

Postboks 1187 Sentrum

0107 Oslo

E-post:

post@finanstilsynet.no

Private kunder kan også klage til

Forbrukertilsynet

Postboks 2862 Kjørbekk

3702 SKIEN

Tlf.: 23 400 600

Nettadresse: <https://www.forbrukertilsynet.no/>

Bygning

I stedet for forsikringsavtaleloven § 6-1 gjelder:

1. Skader som skal meldes til politiet

Brann, innbrudd, tyveri, skadeverk og ran.

2. Oppgjørsformer

Oppgjør etter skade på bygning eller tomt kan skje på følgende måter:

- Selskapet bistår sikrede i gjennomføringen av reparasjon/utbedring eller gjenoppføring, til tilsvarende eller vesentlig tilsvarende stand som før skaden (styrt gjenoppføring).
- Selskapet utbetaler kontanterstatning tilsvarende kostnaden ved å reparere eller gjenoppføre til vesentlig tilsvarende stand (kontantoppgjør).

Gjensidige bestemmer hvilke av alternativene ovenfor som velges.

Erstatningen utbetales i takt med reparasjon/gjenoppbygging.

Dagens byggeskikk legges til grunn for oppgjøret med mindre annet er avtalt med Gjensidige. Gjøres skaden opp ved at bygningen repareres eller gjenoppføres, velger Gjensidige leverandør. Gjensidige inngår på vegne av sikrede avtale med leverandør, og fakturaer utstedes til sikrede. Der sikrede har fradrag for merverdiavgift, erstatter Gjensidige kostnadene uten denne avgiften.

Eventuelle reklamasjoner skal sikrede først rette direkte til leverandør. Hvis sikrede og leverandør ikke blir enige, og Gjensidige har bistått i gjennomføringen, vil Gjensidige vurdere om det foreligger mangler ved de utførte arbeidene.

Er Gjensidige enig med sikrede i dette, kontakter selskapet leverandøren for en ny vurdering.

Gjøres skaden opp ved kontantoppgjør skal ikke erstatningen overstige det Gjensidige ville betalt ved reparasjon/gjenoppføring.

3. Eiendomsretten til ting som er skadet eller kommet til rette

Gjensidige har rett til å overta en skadet ting når det er utbetalt erstatning som for totaltap. Kommer en ting til rette etter at erstatning er utbetalt, har sikrede rett til å beholde tingen mot å tilbakebetale erstatningen.

4. Gjensidiges ansvar overfor panthaver og konkursbo

er begrenset til det laveste av følgende to beløp:

- Nedgangen i tingens markedsverdi som følge av skaden.
- Vedkommendes økonomiske interesse i tingen på skadetidspunktet.

For panthavere betyr tingen i denne sammenheng panteobjektet i sin helhet.

Ved konkurs gjelder bestemmelsene ovenfor, uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden inntraff.

5. Gjensidiges overtagelse av panterett

Er Gjensidige ansvarlig overfor panthaver, men ikke overfor eier, inntretr Gjensidige i panthavers rett i den utstrekning Gjensidige betaler erstatning til panthaver.

6. Erstatningsberegning

6.1. Fellesregler bygning

Fullverdiforsikret bygning er forsikret for hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenoppføre tilsvarende eller i det vesentlige tilsvarende bygning på skadestedet (gjenoppføringsprisen).

Bygningsendring som innvirker på gjenoppføringsprisen, omfattes av forsikringen og skal meldes til Gjensidige. Er melding ikke gitt, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom gjenoppføringsprisen før og etter endringen.

For førsterisikoforsikret bygning fastsettes forsikringssummen av forsikringstakeren. Skade erstattes inntil den valgte forsikringssummen.

Maksimal erstatning er gjenoppføringsprisen før skaden, fratrukket verdien etter skaden.

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnader til reparasjon/gjenoppføring til samme eller vesentlig samme stand som umiddelbart før skaden inntraff. Prisene på skadedagen legges til grunn.

Følgende tas hensyn til i beregningen:

- Utgifter til forundersøkelser, adkomst og istandsettelse erstattes.
- For fullverdiforsikrede bygg: Utgifter for opprettholdelse/utstedelse av gitt BREEAM NOR-sertifisering etter gjeldende BREEAM NOR-standard, der bygningen er sertifisert før skade.
- Netto påløpte offentlige avgifter ved utbedring av skaden erstattes.
- Økning i offentlige avgifter som skyldes gjenoppføring til annet formål erstattes ikke.
- Merknader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk erstattes ikke.
- Tap av nytteareal som følge av offentlig påbud erstattes ikke.

For bygning/bygningsdel som er bestemt revet/utskiftet, er erstatningen begrenset til verdien av bygningens/bygningsdelens brukbare materialer, tatt ned og lagt ferdig for salg/bruk, etter fradrag for rivingsutgifter som ville ha påløpt uavhengig av skaden.

6.2. Bygning

- som repareres/gjenoppføres innen 5 år til samme formål i Norge.

Det gjøres fradrag i erstatningen for enhver økning i markedsverdien som overstiger 40% av bygningens markedsverdi før skaden. Hele bygningserstatningen legges til grunn for vurderingen av markedsverdien.

- som repareres/gjenoppføres innen 5 år til annet formål i Norge.

Det gjøres fradrag i erstatningen for enhver økning i markedsverdien. Hele bygningserstatningen legges til grunn for vurderingen av markedsverdien.

- **som ikke repareres/gjenoppføres innen 5 år.**
Erstatningen tilsvarer reduksjonen i bygningens markedsverdi som følge av skaden.

Erstatningen beregnet i henhold til pkt. 6.2 kan ikke settes høyere enn beregnet i henhold til pkt. 6.1.

6.3. Fellesregler maskiner, inventar og løsøre
Forsikringssummen fastsettes av forsikringstakeren. Etter fradrag av egenandel, erstattes skade inntil de oppgitte summene. Maksimal erstatning er gjenanskaffelsesprisen før skaden, fratrukket verdien etter skaden.

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnader til reparasjon/gjenanskaffelse til samme eller vesentlig samme stand som umiddelbart før skaden inntraff. Prisene på skadedagen legges til grunn.

Følgende tas hensyn til i beregningen:

- Utgifter til forundersøkelser, adkomst og istandsettelse erstattes.
- Netto påløpte offentlige avgifter ved utbedring av skaden erstattes.
- For ting som ikke lenger er i bruk eller er ukurante, settes erstatningen ikke høyere enn markedsverdien før skaden inntraff, etter fradrag av kostnadene til klargjøring for salg.

6.4. Maskiner, inventar og løsøre

- **som repareres/gjenanskaffes innen 3 år**
erstattes etter reglene i punkt 6.3, med følgende endring:

Når tingens alder utgjør mindre enn eller lik 30% av tingens totale brukstid, regnes ikke fradrag i erstatningen.

Når tingens eller den skadde dels alder utgjør mer enn 30% av den totale brukstiden, beregnes maksimal erstatning til reparasjon/gjenanskaffelse etter følgende formel:

$$(A/B) \times 1,4 C = E$$

A = Gjenstående brukstid

B = Total brukstid som ny

C = Reparasjonspris/Gjenanskaffelsespris

E = Erstatning

Gjenanskaffelsespris er hva det vil koste å anskaffe tilsvarende eller i det vesentlige tilsvarende ting som ny, beregnet etter ordinære priser og kostnader umiddelbart før skaden inntraff, inkludert installasjonsarbeider og inngangkjøring.

- **som ikke repareres/gjenanskaffes innen 3 år**
erstattes med reduksjonen i markedsverdien som følge av skaden, men ikke høyere enn etter pkt. 6.3.

7. Andre bestemmelser

- BREEAM NOR

Ved reparasjon eller gjenoppbygging utbetales ytterligere 5 % av erstatning for reparasjon/gjenoppbygging av selve bygget, før fradrag av egenandel, maksimalt 10 millioner, om bygningen får sertifisering BREEAM NOR VeryGood eller bedre. Gjelder ikke for fraflyttet bygning, bygning

som er bestemt revet eller bygning som allerede er sertifisert BREEAM NOR VeryGood eller bedre.

- Naturskade

Er en brannforsikret bygning skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge bygningen på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, skal bygningen erstattes som om den var totalskadet. For bolighus og fritidshus gjelder naturskadeforsikringsloven § 1 tredje ledd.

Er et brannforsikret bolighus eller fritidshus skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge huset på skadestedet pga. fare for ny naturskade, skal forsikringsselskapet erstatte tomtens omsetningsverdi før skaden, oppad begrenset til 5 dekar. Dersom forsikringsselskapet erstatter tomten har de rett, men ikke plikt, til å overta tomten som er erstattet. Det skadede huset og eventuelle forsikrede uthus skal dessuten erstattes som om de var totalskadet. Er grunnen under et brannforsikret bolighus eller fritidshus blitt ustabil som følge av naturulykke, gjelder første og annet punktum tilsvarende selv om huset ikke er skadet. Forsikringsselskapet har ikke klagerett over avslag på søknad om tillatelse til reparasjon eller gjenoppbygging. I stedet for å erstatte tomt og bygninger etter tredje ledd kan forsikringsselskapet velge å sikre eiendommen, forutsatt at den sikrede samtykker skriftlig. Sikringstiltakene må gi så god beskyttelse mot naturskade at eieren kan få tillatelse til reparasjon eller gjenoppbygging på skadestedet. Forsikringsselskapet skal dekke utgiftene til sikringstiltakene og sørge for ettersyn og vedlikehold.

Ved skade på forsikret tomt (hage, hageanlegg, gårdsplass, vei og den ikke-opparbeidede delen av tomte), erstattes kostnadene for reparasjon/gjenanskaffelse til samme eller i det vesentlige samme stand som før skaden, beregnet etter prisene på skadedagen. Dersom skaden ikke repareres, erstattes det laveste beløp av gjenopprettelseskostnad og nedgangen i tomtens omsetningsverdi som følge av skaden.

Naturskadeerstatningen kan settes ned eller falle bort når skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes svak konstruksjon i forhold til de påkjenninger tingen kan ventes å bli utsatt for, dårlig vedlikehold eller tilsyn eller når den skadelidte kan lastes for at han ikke forebygget skaden eller hindret dens omfang. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på den skadelidtes forutsetninger for å innse hvilke krav som må stilles, hans mulighet for utbedring av mangelen og forholdene ellers.

- Prisstigning etter skade

erstattes innenfor normal reparasjons-/gjenoppføringstid, maksimalt 24 måneder, regnet fra skadedagen. Prisstigning beregnes på grunnlag av gjennomsnittelig byggekostnadsindeks i reparasjons-/gjenoppbygningsperioden.

- Påbud fra offentlig myndighet

Forsikringen dekker nødvendige utgifter som følge av erstatningsmessig skade og som skyldes påbud med hjemmel i lov eller offentlige forskrifter:

- Utbedring/gjenoppføring av bygningen. Merutgiftene skal gjelde den skadde del av bygningen, med mindre

påbudet også omfatter uskadde deler av bygningen, jf. Plan- og bygningsloven § 31-5.

- Grunnundersøkelser og fundamentering i forbindelse med gjenoppføring av bygning.
- Utgifter som ikke direkte vedrører byggearbeidet, men som er en betingelse for at bygningen tillates gjenoppført på samme byggetomt.
- Er gjenoppføring på samme sted/tomt hindret ved lovhjemlet inngrep, dekkes like merutgifter ved oppføring på nyttsted i samme omfang som de ville påløpt på opprinnelig sted.

Gjensidige kan kreve at man søker å utnytte de dispensasjonsmuligheter som ligger i offentlige forskrifter og lover.

Forsikringen dekker ikke:

- Utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi, selv om skaden ikke hadde inntruffet.
- Merutgifter som skyldes at bygningen gjenoppføres større enn den skadde.

Utbedring/gjenoppføring må være avsluttet innen 5 år etter skadedagen. Erstatningen forfaller først til betaling når skaden er utbedret.

- **Husleietap og nedgang i husleieinntekter** for egne lokaler som er ubeboelige og må fraflyttes

Forsikringen dekker tap som følge av erstatningsmessig skade på forsikret bygning og forsikrede uteområder.

Tap dekkes også dersom all adkomst til forsikringsstedet er blokkert som følge av en erstatningsmessig skadehendelse som er inntruffet på, eller i umiddelbar nærhet av forsikringsstedet, eller som følge av redningstiltak etter FAL § 6-4. Tap som følge av at all adkomst til forsikringsstedet er blokkert eller som følge av naturskade, erstattes inntil forsikringssummen, maksimalt kr 10 millioner per kunde.

Erstatningen er begrenset til sikredes reelle tap i inntil 36 måneder fra skadedagen. Dersom bygningen ikke repareres/ gjenoppføres, er erstatningen begrenset til tapet i normal reparasjons-/gjenoppføringstid, maksimalt 3 måneder.

Dersom det reelle tapet er lavere enn det kontraktsmessige tapet, dekkes kun det reelle tapet.

Tap beregnes på grunnlag av:

- leieinntekter for utleide lokaler med tilhørende utstyr og uteområder når disse ikke er beboelige/må fraflyttes, dekkes for inngåtte fremtidige kontrakter
- gjeldende leiepris for tilsvarende lokaler til eget bruk. Dersom ikke sikrede kan dokumentere boutgifter annet sted, begrenset erstatningen til 50 % av gjeldende leiepris.
- økt vannavgift som følge av skaden.

Erstatningen beregnes ut fra sannsynliggjort brukstid/utleietid. For kortidsutleie dekkes kun inngåtte kontrakter.

Tap ved forlenget bygge- / reparasjonstid som følge av forbedring, utvidelse eller andre endringer erstattes ikke

Frdrag gjøres for innsparte utgifter og opptjente renter også av bygningserstatningen.

Erstatning for husleietap ved oppsigelse eller reduksjon i husleien må avtales med Gjensidige. Utleier må dokumentere at leietager har et krav iht. husleieloven § 5-7.

Ved erstatningsberegning av fritidsboliger legges sannsynliggjort normal brukstid / utleietid til grunn.

- **Løst tilbehør til bygning**

erstattes med utgiftene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme eller vesentlige samme stand som umiddelbart før skaden inntraff, begrenset til forsikringssummen.

- **Hageanlegg**

Ved beplantning i hageanlegg er erstatningen begrenset til hva det vil koste å gjenanskaffe tilsvarende ung vekst i gartneri.

- **Forsikringstakeres og medforsikredes stilling ved skadeoppgjør**

Ved skadeoppgjør kan Gjensidige forhandle med styret som representant for forsikringstaker(ene) og utbetale eventuell erstatningen til styret. Avtalt skadeoppgjør mellom Gjensidige og styret som representant for forsikringstaker(ene), er bindende for medforsikrede, og kan utbetales til styret med mindre Gjensidige har fått skriftlig meddelelse om den medforsikredes interesse etter at skaden inntraff, men før oppgjør finner sted.

8. Egenandel og aldersfradrag

- **Bygning**

Avtalt egenandel trekkes fra erstatningsoppgjøret.

I følgende tilfeller trekkes aldersfradrag i stedet for egenandel når aldersfradraget overstiger egenandelen: Ved skade som rammer:

- fyringskjel gjøres fradrag med 5 % i reparasjonskostnadene for hvert påbegynte år objektet er eldre enn 5 år
- varmekabler gjøres fradrag med 10 % i reparasjonskostnadene for hvert påbegynte år kablene er eldre enn 15 år. Ved punktreparasjon av varmekabel trekkes kun egenandel, ikke aldersfradrag
- andre oppvarmingsinstallasjoner, kjøleinstallasjoner, ventilasjon og VVS gjøres fradrag med 5 % for hvert påbegynte år fra gjenstanden er 10 år, maksimalt 80 % fradrag. For tilhørende rør gjøres ikke fradrag
- utvendig boblebad/jacuzzi gjøres fradrag med 10 % for hvert påbegynte år fra gjenstanden er 5 år, maksimalt 80 % fradrag

Det trekkes både aldersfradrag og egenandel ved skade som rammer:

- Ved bruddskader på utvendige rørledninger, tanker, kummer, bunnledninger under bygning, eller tilknyttet utstyr for dette, av annet materiale enn plast eller glassfiber, gjøres fradrag med 5 % i reparasjonskostnadene for hvert påbegynte år objektet er eldre enn 20 år.
- varmtvannsbereder, 10 % for hvert påbegynte år fra gjenstanden er 10 år

- varmepumpe luft til luft, 10 % for hvert påbegynte år fra gjenstanden er 5 år

Ved skade på del av ting, legges den skadde delens alder til grunn for erstatningen. Ved ulik alder på skadde deler, legges den eldste delens alder til grunn for erstatningen. Aldersfradraget gjøres i de samlede utgiftene for reparasjon eller bytting av objektet hvor det trekkes aldersfradrag, inkl. tilkomstarbeidene. Det trekkes ikke aldersfradrag når to eller flere gjenstander nevnt i punkt 2 skades i samme hendelse.

- **Snøtyngde**

Med snøtyngde menes skade som helt eller delvis skyldes snø-/istyingde og/eller ras av snø eller is fra bygning, samt snøpress. Se forsikringsbevis for egenandel.

- **Maskiner, inventar og løsøre**

Avtalt egenandel trekkes fra erstatningsoppgjøret.

9. Hva grov uaktsomhet og forsett fra andre betyr for sikrede

Skade ved forsettlige handlinger eller unnlaterer fra daglig leder eller eiere får samme virkning som om de er sikredes egne handlinger eller unnlaterer og kan medføre at erstatningen kan falle bort helt eller delvis.

Skade ved grovt uaktsomme handlinger eller unnlaterer fra daglig leder, eiere eller personer som utfører arbeid av ledende art, ansvarshavende for det skadeforebyggende arbeid, eller andre som har en særlig selvstendig stilling innen virksomheten, får samme virkning som om de er sikredes egne handlinger eller unnlaterer og kan medføre at erstatningen kan falle bort helt eller delvis.